

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права та правосуддя

СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до написання курсових робіт для підготовки здобувачів вищої освіти
освітнього ступеня «бакалавр», денної та заочної форми навчання
за спеціальністю 081 «Право»
освітньо-професійної програми
«Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
кримінального права та правосуддя
Протокол № 2 від 02.09. 2019 року

Чернігів ЧНТУ 2019

Судові та правоохоронні органи. Методичні вказівки до написання курсової роботи здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право», освітньо-професійної програми «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)» / Укл.: Берднік І.В. – Чернігів: ННІ права і соціальних технологій ЧНТУ, - 2019. - 32 с.

Укладач: Берднік Інна Володимирівна, доцент кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права, к.ю.н., доцент.

Відповідальний за випуск: Коломієць Наталія Володимирівна, завідувач кафедри кримінального права та правосуддя, доктор юридичних наук, доцент.

Рецензент: Марущак Олександр Анатолійович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права юридичного факультету Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій ЧНТУ.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ, СТРУКТУРИ ТА ОБСЯГУ КУРСОВОЇ РОБОТИ	5
1.1 Загальні положення	5
1.2 Основні вимоги та структура курсової роботи	5
1.3 Виконання курсової роботи	9
2 ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ	14
2.1 Порядок вибору теми курсової роботи	14
2.2 Рекомендовані теми курсових робіт.....	14
3 ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	17
3.1 Форма виконання курсової роботи.....	17
3.2 Керівництво курсовою роботою	18
3.3 захист курсової роботи	20
4 КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	22
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	24
ДОДАТКИ	31

ВСТУП

Виконання курсових робіт для здобувачів вищої освіти юридичного факультету є необхідним і найважливішим етапом поглиблення і закріплення теоретичних і практичних знань з навчальної дисципліни «Судові та правоохоронні органи». Згідно навчального плану курсова робота з навчальної дисципліни «Судові та правоохоронні органи» виконується на основі діючого законодавства України.

При виконанні курсової роботи рекомендується використовувати не тільки спеціальну літературу, а й матеріали судової практики, пропозиції щодо внесення змін у законодавство. Особливу увагу варто приділити Рішенням та Висновкам Конституційного Суду України, постановам Пленуму Верховного Суду України, роз'ясненням та правовим позиціям Верховного Суду України, де містяться важливі тлумачення та роз'яснення з питань тлумачення і застосування чинного кримінального законодавства.

Метою виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Кримінальне право» є виявлення творчих здібностей здобувача вищої освіти, його вміння застосовувати теоретичні знання на практиці, забезпечення кращого засвоєння курсу «Судові та правоохоронні органи» шляхом самостійної роботи.

Кожен здобувач вищої освіти під час написання курсової роботи повинен засвоїти знання з навчальної дисципліни і отримати відповідні практичні навички, необхідні та достатні для його підготовки як юриста, на рівні вимог, що пред'являються освітньо-професійною програмою «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)».

У курсовій роботі повинна знайти відображення, крім відповідних вказівок, і судова практика з конкретних справ, якщо в курсовій роботі питання торкаються питань кваліфікації діянь, а також відмежування одного складу злочину від іншого. При цьому може бути використано матеріали судової практики, опубліковані у таких спеціалізованих виданнях, як «Вісник Верховного Суду України», «Вісник Державної судової адміністрації України», «Вісник прокуратури України», «Юридична Україна», «Бюлетень законодавства і юридичної практики», «Право України», «Підприємництво, господарство і право», «Вісник Конституційного суду України», «Юридична практика», «Юридичний вісник України», «Вісник Одеського національного університету» та інші.

Приклади із судової практики повинні викладатися лаконічно і стосуватися конкретної ситуації, зазначеної в курсовій роботі. Для самоконтролю і правильного розподілу часу здобувач вищої освіти разом з керівником складає календарний план виконання роботи.

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ, СТРУКТУРИ ТА ОБСЯГУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1 Загальні положення

Курсова робота - один з важливих етапів підготовки майбутнього фахівця у закладі вищої освіти. Її науковий рівень, грамотність викладу, правильність оформлення, вміння здобувача вищої освіти в процесі захисту обґрунтувати і довести правомірність викладених у роботі думок, висновки свідчитимуть про рівень володіння досліджуваним матеріалом та можливість самостійного опрацювання обраної теми.

Виконання курсової роботи передбачає вироблення навичок самостійної роботи з науковими джерелами і оволодіння методикою досліджень, а також здатність обрати і проаналізувати наукову або практичну проблему роботи, самостійно узагальнити опрацьований матеріал, обґрунтувати висновки.

Метою курсової роботи є:

- систематизація і поглиблення теоретичних та практичних знань з обраної спеціальності і спеціалізації, їх застосування при вирішенні конкретних завдань, розуміння існуючих у праві проблем і набуття вміння їх розв'язувати;
- оволодіння методикою дослідження, узагальнення та логічного викладу матеріалу;
- розвиток вміння здобувача вищої освіти самостійно вивчати й узагальнювати законодавчі та наукові літературні джерела, юридичну практику.

Загальні вимоги до курсової роботи:

- чітка логічність та послідовність побудови роботи і викладу матеріалу;
- глибина дослідження та повнота висвітлення питань;
- переконливість аргументації викладених думок;
- точність формулювань, конкретність викладу матеріалу;
- обґрунтованість висновків і рекомендацій;
- грамотне технічне оформлення роботи.

1.2 Основні вимоги та структура курсової роботи

Курсова робота виконується українською мовою (або іншими мовами у залежності від теми роботи).

Курсова робота виконується у друкованому вигляді із застосуванням персональної комп'ютерної техніки.

Обсяг роботи повинен складати 30-35 сторінок друкованого тексту.

Рекомендовані орієнтири стосуються основного тексту курсової роботи і не поширюються на титульну сторінку, зміст роботи, список використаних джерел та на додатки.

Допускаються відхилення від зазначених орієнтирів у межах 10%. Якщо обсяг курсової роботи перевищує вказані межі, рецензент може відмітити це як її недолік. Якщо обсяг курсової роботи є меншим за встановлену норму, така робота, як правило, не допускається до захисту.

Структуру курсової роботи складають:

1) *титульний аркуш*, повинен містити найменування вищого навчального закладу та органу, якому він підпорядковується, факультету, а також кафедри, на якій виконана курсова робота; найменування навчальної дисципліни, з якої виконується курсова робота; тему курсової роботи, прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти, номер навчальної групи; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника; місто і рік виконання (*додаток 1*).

2) *зміст роботи* (включає план роботи із вказівкою на загальні розділи та параграфи, що їх конкретизують, а також зазначення сторінок вступу, досліджуваних питань за планом, висновків, списку використаних джерел (*додаток 2*);

3) *вступ*, в якому здобувач вищої освіти обґрунтовує актуальність обраної теми курсової роботи, визначає предмет та межі дослідження, у загальних рисах характеризує використані ним джерела.

Розглянемо більш детально компоненти вступу:

- *актуальність теми* (актуальність у перекладі з латинської означає важливість, практичну значущість проблеми), яка розкривається шляхом аналізу та порівняння з відомими дослідженнями вибраної проблеми, визначення необхідності та доцільності дослідження для розвитку відповідної галузі;

- *мета і завдання курсової роботи* – залежно від того, наскільки зрозуміло і точно сформульовано мету та завдання курсової роботи, настільки вдалим буде її план, організація виконання, стиль викладу. Правильне визначення мети і завдань курсової роботи дасть змогу здобувачу вищої освіти визначити зміст курсової роботи, упорядкувати пошук аналізу матеріалу, підвищити якість роботи, уникнути загальних міркувань. Мета курсової роботи повинна бути тісно пов'язана з назвою її теми. На основі сформульованої мети здобувач вищої освіти має визначити основні завдання, які необхідно розв'язати в процесі виконання курсової роботи. Завдання повинні конкретизувати основну мету роботи;

- *визначення об'єкта і предмета курсової роботи*. Об'єкт – це загальний образ явища процесу, що вивчається (наприклад, нормативно-правові акти, економічна політика, соціальна робота і т. д.), предмет дослідження – це частина об'єкта, яка досліджується.

- *вибір методів проведення дослідження*. У вступі визначають методи дослідження (способи), які використовувались при написанні курсової роботи.

Метод – це спосіб досягнення поставленої мети. Метод об'єднує суб'єктивні й об'єктивні аспекти пізнання. Дано коротку характеристику основних загальнонаукових методів пізнання.

Спостереження – це метод безпосереднього вивчення предметів і явищ шляхом реєстрації подій, явищ, ситуацій, фактів тощо за місцем їх безпосереднього виникнення.

Порівняння – це метод виявлення відмінностей між об'єктами, знаходження в них спільного за допомогою органів чуття чи спеціальних пристроїв.

Підрахунок – це метод знаходження числа, що визначає кількісне співвідношення однотипних об'єктів або їх параметрів, котрі характеризують ті чи інші властивості.

Експеримент – це метод науково-дослідницької діяльності в результаті якої перевіряється істинність гіпотез або виявляються закономірності об'єктивного світу. Під час експерименту дослідник втручається в процес, який він вивчає, з метою пізнання. При цьому одні умови досліду ізолюються, інші виключаються, а деякі підсилюються або послаблюються.

Узагальнення – це метод визначення загального поняття, в якому відображається головне або основне, що характеризує об'єкти певного класу. За допомогою методу узагальнення утворюються нові наукові поняття, формулювання законів і теорій тощо.

Абстрагування – це метод відвертання уваги в думках від несуттєвих властивостей, зв'язків, відношень предметів і виділення декількох сторін, що цікавлять дослідника. Абстрагування, як правило, здійснюється в два етапи. На першому етапі визначаються несуттєві властивості, зв'язки тощо, на другому – досліджуваний об'єкт замінюють іншим, більш простим, тобто спрощеною моделлю, яка зберігає головне в складному.

Аксиоматичний метод – це метод побудови наукової теорії, при якому деякі твердження (аксіоми) приймаються без доведень і тоді використовуються для отримання решти знань (за певними логічними правилами).

Аналіз – це метод пізнання, при якому предмет дослідження (об'єкт, властивості тощо) розкладається на окремі складові частини.

Синтез – це метод поєднання окремих сторін предмета дослідження в єдине ціле.

Одним із методів наукового пізнання є *аналогія*, на допомогу якої одержують знання про предмети і явища на основі їх подібності з іншими.

Гіпотетичний метод пізнання передбачає розробку наукової гіпотези на основі вивчення суті досліджуваного явища за допомогою описаних вище способів пізнання. Потім формулюються гіпотези, складається схема алгоритму (моделі), здійснюється її вивчення, аналіз і розробка теоретичних положень.

Як у соціально-економічних, так і в юридичних дослідженнях часто використовують *історичний метод* пізнання. Цей метод передбачає дослідження виникнення, формування і розвитку об'єктів у хронологічній послідовності, в результаті чого дослідник одержує додаткове знання про процес, який вивчає.

Крім методів, можна визначити рівні, засоби, правила і прийоми, які застосовувалися дослідником.

У вступі бажано вказувати також ступінь наукової розробки проблеми.

Остаточне редагування вступної частини роботи доцільно виконувати на завершальній стадії виконання, коли проблема, що досліджується постає перед автором у повному обсязі.

4) основна частина курсової роботи являє собою змістовне розкриття питань, які становлять предмет дослідження. Матеріал основної частини курсової роботи здобувач вищої освіти повинен викладати послідовно, логічно, взаємопов'язувати окремі його розділи, повністю розкриваючи тему роботи. Для цього необхідно приділити увагу сучасним теоретичним і методичним розробкам, розглянути і творчо осмислити відповідну наукову літературу та періодичні видання, визначити

своє ставлення до дискусійних питань теми курсової роботи. На основі аналізу емпіричних або звітних даних, особистих вражень та узагальнень потрібно зробити необхідні висновки, висвітлити досягнуті успіхи, зазначити існуючі недоліки, а також висловити пропозиції щодо можливостей подальшого покращання діяльності об'єкта курсової роботи.

У розділах основної частини дається:

- огляд літератури за темою: окреслюються основні етапи розвитку наукової думки за проблемою курсової роботи, висвітлюються нормативні, наукові та навчальні джерела, визначаються невирішені питання.

При роботі над курсовою роботою необхідно звернути увагу і на таке питання, як розбивка тексту на абзаци. Кожен абзац повинен містити в собі певну думку, виражену однією чи кількома фразами або реченнями. При написанні курсової роботи повинні даватися посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в роботі. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

5) висновки - вони включають основні підсумки проведеного дослідження переважно в теоретичному плані, а також практичні пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення законодавства та юридичної практики, проведення організаційно-технічних заходів, створення чи вдосконалення методики досліджень тощо;

б) список використаних джерел - у ньому наводяться лише ті джерела, на які зроблені посилання в курсовій роботі та які були опрацьовані автором при написанні роботи. При цьому мають бути дотримані певні правила щодо назви джерел та послідовності їх розміщення у списку. Кількість використаних джерел не повинна бути меншою ніж 30 найменувань.

Використовуючи в курсовій роботі нормативні чи практичні матеріали, теоретичні положення інших авторів, здобувач вищої освіти має посилатись на відповідні джерела. Не допускаються так звані "запозичення", коли матеріали чи положення видаються за власний доробок здобувача вищої освіти. Не можна також допускати суцільного цитування відповідних джерел чи іншого їх надмірного використання, коли їх використання в курсовій роботі перевищує 50%.

Відповідні запозичення оформляються у курсовій роботі у вигляді посилань на ті чи інші джерела (нормативні чи літературні) – це так звані зноски. Відповідні зноски оформляються за допомогою комп'ютерної техніки. Зноска повинна містити всі офіційні дані про джерело з якого запозичений текст в курсовій роботі (якщо це нормативний акт, то всі його реквізити, якщо це літературне джерело, то крім офіційних реквізитів ще й сторінку з якої запозичений текст).

Список літератури (бібліографічний апарат) в курсовій роботі - це ключ до джерел, якими користувався автор при її написанні. Він свідчить про сутність обізнаності здобувача вищої освіти в літературі по темі роботи.

Бібліографічний список - це елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описувані використаних джерел і вміщується після висновків. Такий список є складовою частиною курсової роботи, відображає самостійну творчу

роботу її автора, дозволяє оцінити ступінь фундаментальності проведеного дослідження.

Разом із оформленням списку використаних джерел слід звернути увагу на можливі способи оформлення зносок (посилань на джерела).

I спосіб. Список використаних джерел розміщується в алфавітному порядку із розміщенням спочатку нормативних джерел, а потім літературних та інших видів джерел. Всі використані джерела нумерують. Посилання наводять одразу після закінчення цитати в квадратних дужках, де вказують порядковий номер джерела у списку використаної літератури та відповідні сторінки джерела (наприклад: [5, с. 18], що означає п'яте джерело з опису використаних джерел, текст виноски знаходиться на вісімнадцятій сторінці цього джерела, або [8, с. 28-30], що означає восьме джерело зі списку використаних джерел, текст виноски знаходиться з двадцять восьмої по тридцять сторінку). У випадках використання нормативних актів для виноски використовується тільки номер відповідного джерела зі списку використаної літератури (наприклад: [10], що означає десяте джерело зі списку літератури, і якщо сторінки не зазначені, то це один з нормативних актів; або [15; 17; 22] – це означає, що використано три нормативних акти, які в списку використаних джерел зазначаються під номерами п'ятнадцять, сімнадцять, двадцять два).

II спосіб. Список літератури розміщується після основного тексту роботи, його обсяг не перевищує 5% обсягу рукопису. Після тексту виноски ставиться порядковий (відповідний) її номер на даній сторінці (1,2,3...), потім внизу сторінки робиться посилання на джерело, з якого вона взята із зазначенням сторінки. Список використаних джерел потім розміщують ще раз у кінці роботи (після висновків). Таким чином, використовуючи II спосіб, необхідно двічі повторювати використані джерела (в кінці сторінки, а також у кінці роботи у списку використаних джерел).

1.3 Виконання курсової роботи

Після затвердження теми курсової роботи здобувач вищої освіти повинен розпочати її виконання. Як правило, ця робота включає такі етапи: 1) попереднє ознайомлення з джерелами; 2) визначення предмета та меж дослідження і складання плану роботи; 3) збір необхідних для написання курсової роботи матеріалів та їх опрацювання; 4) написання курсової роботи; 5) врахування зауважень наукового керівника та остаточне оформлення курсової роботи.

Попереднє ознайомлення з джерелами включає опрацювання відповідних розділів підручників та навчальних посібників, монографій, дисертацій, публікацій в періодичних виданнях, опрацювання нормативних джерел та роботу з бібліографічними довідниками, бібліотечними каталогами, збірниками судової та іншої правозастосовчої практики тощо.

Результатом такої роботи повинно бути складання списку джерел, що будуть використовуватися при написанні курсової роботи, його систематизація та упорядкування. Цей список в процесі роботи може доповнюватися та уточнюватися.

Визначення об'єкта, предмета, меж та мети дослідження курсової роботи має на меті з'ясування та встановлення кола питань, які мають бути в ній розглянуті. Для цього здобувач вищої освіти повинен опрацювати основні теоретичні джерела з

теми курсової роботи, проконсультуватись з науковим керівником і сформулювати конкретні питання, які, на його думку, мають становити основний зміст курсової роботи.

При з'ясуванні об'єкта, предмета і мети дослідження слід зважати на те, що між ними і темою курсової (дипломної) роботи є системні логічні зв'язки.

Об'єктом дослідження є вся сукупність відношень різних аспектів теорії і практики науки, яка слугує джерелом необхідної для дослідника інформації. Правильне, науково обґрунтоване визначення об'єкта дослідження – це не формальна, а суттєва, змістова наукова акція, зорієнтована на виявлення місця і значення предмета дослідження в більш цілісному і широкому понятті дослідження. Треба знати, що об'єкт дослідження – це частина об'єктивної реальності, яка наданому етапі стає предметом практичної і теоретичної діяльності людини як соціальної істоти (суб'єкта).

Предмет дослідження – це тільки ті суттєві зв'язки та відношення, які підлягають безпосередньому вивченню в даній роботі, є головними, визначальними для конкретного дослідження. Предмет дослідження є таким його елементом, який включає сукупність властивостей і відношень об'єкта, опосередкованих людиною (суб'єктом) у процесі дослідження з певною метою в конкретних умовах. Таким чином, предмет дослідження є вужчим, ніж об'єкт. Правильне визначення мети роботи дасть змогу здобувачу вищої освіти виокремити в ній основний напрям дослідження, упорядкувати пошук і аналіз матеріалу, підвищити якість роботи, уникнути загальних міркувань.

Мета курсової роботи повинна бути тісно пов'язана з назвою її теми. На основі сформульованої мети здобувач вищої освіти має визначити основні завдання, які слід розв'язати в процесі виконання роботи. Завдання мають конкретизувати основну мету роботи.

Отже, наявність поставленої мети дослідження дозволяє визначити **завдання дослідження**, які можуть включати такі складові:

- вирішення певних теоретичних питань, які входять до загальної проблеми дослідження (наприклад, визначення сутності понять, явищ, процесів, подальше їх вдосконалення);
- вивчення ознак, рівнів функціонування, критеріїв ефективності, принципів та умов застосування тощо);
- всебічне (за необхідності й експериментальне) вивчення практики вирішення даної проблеми, виявлення її типового стану, недоліків і труднощів, їх причин, типових особливостей передового досвіду; таке вивчення дає змогу уточнити, перевірити дані, опубліковані в спеціальних неперіодичних і періодичних виданнях, підняти їх на рівень наукових фактів, обґрунтованих у процесі спеціального дослідження;
- обґрунтування необхідної системи заходів щодо вирішення даної проблеми;
- розробка методичних рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження у практиці роботи відповідних установ (організацій).

Наявність плану курсової роботи дозволяє висвітлити в ній тільки ті питання, котрі стосуються теми, забезпечити чіткість і послідовність у викладі матеріалу,

уникнути повторів, науково організувати самостійну роботу у певній мірі зекономити час.

Складання плану не повинно відбуватися механічно. Для чіткого визначення кола питань, котрі необхідно розглянути, кожний розділ плану можна розділити на дрібніші підрозділи. При цьому слід пам'ятати, що занадто перевантажувати план роботи багатьма питаннями недоцільно. Перша ознака неправильно складеного плану – повторення одним з питань назви теми. Кожне окреме питання повинне розкривати тільки її частину.

Після складення плану роботи необхідно узгодити його з науковим керівником. Без такого погодження приступати до розкриття теми не рекомендується, так як невдало складений план може звести нанівець всю подальшу роботу.

Результатом цього етапу має бути складений у встановленій формі і погоджений з керівником план курсової роботи.

Збір та опрацювання матеріалів, необхідних для написання курсової роботи. Як правило, така робота проводиться здобувачем вищої освіти у вільний від навчання час і передбачає дослідження кола основних питань, що внесені до пунктів плану курсової роботи. Тому зміст її залежить від характеру тих питань, які мають бути розглянуті в курсовій роботі. Автор роботи повинен проаналізувати діючі нормативні джерела, при необхідності порівняти їх із тими, що вже втратили чинність, а також розглянути історичний аспект досліджуваного питання. Крім цього здійснюється вивчення та аналіз теоретичного матеріалу з обраної теми.

Якщо розгляд зазначених питань передбачає використання матеріалів юридичної практики, основне завдання здобувача вищої освіти - зібрати та проаналізувати такі матеріали.

Вивчення літератури варто починати з праць, де проблема відображається в цілому, а потім перейти до більш спеціалізованих досліджень. Починати ознайомлення з виданням треба з титульного аркуша, з'ясувавши, де, ким, коли воно було видано. Необхідно переглянути зміст, який розкриває структуру видання, наповнення його розділів, звернутися до передмови, де розкрито призначення видання, завдання, поставлені в ньому автором. Читаючи видання, треба уважно стежити за авторською думкою, вміти відрізнити головні положення від доказів й ілюстративного матеріалу. Часто статті з наукових збірок складні для сприйняття, тому слід їх читати кілька разів, намагаючись виділити головну ідею та аргументи, якими автор її доводить. З'ясовуючи це, треба виписати всі необхідні цитати, цифри, факти умови аргументи, якими оперує автор, доводячи основну ідею статті. Опрацьовуючи матеріали, слід постійно пам'ятати тему, мету та завдання курсової роботи, щоб виписувати тільки те, що має відношення до теми дослідження. Залежно від теми дослідження, поставленої мети та конкретних завдань, а також специфіки та значущості даного джерела вибирають той чи інший вид запису. Найбільш поширеними серед них є:

1) складання логічного плану, тобто послідовний перелік питань, які розглядаються в науковій роботі. Часом до нього додають пояснення і приклади;

2) анотація наукової роботи – короткий опис змісту книги чи статті, який часто поєднує в собі й оцінку твору;

3) виписування цитат для підтвердження тієї чи іншої думки автора. Цитувати потрібно найбільш важливе, суттєве, по можливості, завершеними думками, кожну

цитату необхідно брати в лапки і після неї в дужках вказувати використане джерело (номер роботи із списку підбраної використаної літератури і сторінку, відокремивши їх комою, наприклад: [5, с. 32]) або оформлювати іншим дозволеним способом;

4) складання тез, тобто сформулювати основні положення, твердження, які послідовно, коротко, часто в категоричній формі передають основний зміст роботи без пояснень та доказів. Кожна теза самостійна, плавного переходу між ними може і не бути;

5) поширеною формою запису є конспект. Це стислий, логічно зв'язаний виклад всього змісту книги чи статті. Конспектування об'єднує в собі різні види запису: тези, що становлять його основу, поряд з передачею роздумів автора, доказів використовують цитати. На окремі частини роботи може бути складений логічний план. Конспекти бувають різні: тематичні, систематичні, прості або складні, короткі або розширені, можуть бути доповнені різними таблицями, схемами, малюнками, прикладами, поясненнями тощо.

Залежно від поставлених завдань роботи та значущості джерела використовують той чи інший вид запису або ж їх комплекс.

Використання різних видів запису дасть можливість глибоко й об'єктивно проаналізувати сутність досліджуваної проблеми, оцінити теоретичне і практичне значення даної роботи, зробити відповідні висновки щодо глибини, широти розробки досліджуваної проблеми. І все це відобразити в роботі.

Проаналізований та систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і підрозділів. Чим ширшим і різноманітнішим буде коло джерел, якими здобувач вищої освіти користувався, тим вищою є теоретична та практична цінність його дослідження. Автор роботи повинен проаналізувати діючі нормативні джерела, при необхідності порівняти їх з тими, що вже втратили чинність, а також розглянути історичний аспект досліджуваного питання. Крім цього, здійснюється вивчення та аналіз теоретичного матеріалу з обраної теми.

Якщо розгляд зазначених питань передбачає використання матеріалів юридичної практики, основне завдання здобувача вищої освіти – зібрати та проаналізувати такі матеріали.

Результатом проведеної на цьому етапі роботи має бути зібраний і опрацьований здобувачем вищої освіти практичний та інший матеріал для безпосереднього написання курсової роботи.

Написання курсової роботи. Готуючись до викладення тексту курсової роботи, доцільно ще раз уважно прочитати її назву, що містить проблему, яка повинна бути розкрита. Проаналізований та систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і підрозділів. Кожний розділ (глава) висвітлює самостійне питання, а підрозділ (параграф) – окрему частину цього питання. Починаючи працювати над розділом, доцільно відмітити його головну ідею, а також перерахувати питання, котрі планується висвітлити у кожному з підрозділів. Тези необхідно підтверджувати фактами, думками різних авторів, результатами анкетування та експерименту, аналізом конкретного практичного досвіду.

Відповідно до розробленого і погодженого з науковим керівником плану здобувач вищої освіти висвітлює кожне з передбачених у ньому питань. При цьому

він, як правило:

- 1) наводить і розглядає різні погляди щодо спірних проблем окремими науковцями та практичними працівниками;
- 2) визначає свою позицію щодо спірних проблем, підтримуючи одну чи декілька висловлених точок зору або формулюючи свою власну точку зору з відповідних аргументів;
- 3) аналізує відповідні положення нормативних актів чи інших першоджерел;
- 4) використовує матеріали юридичної практики, інші матеріали ілюстративного характеру (статистичні дані, узагальнення, витяги з архівних документів тощо);
- 5) підтримує чи вносить пропозиції щодо вдосконалення законодавства та поліпшення практики його застосування; формулює інші пропозиції спеціально-юридичного, техніко-юридичного чи теоретичного характеру.

Результатом цієї стадії є написання першого варіанта курсової роботи, який подається здобувачем вищої освіти для ознайомлення (перевірки) своєму керівникові.

Врахування зауважень керівника та остаточне оформлення курсової роботи. Здобувач вищої освіти повинен врахувати сформульовані науковим керівником курсової роботи конкретні зауваження. Залежно від характеру та змісту зауважень він виправляє юридичні, стилістичні та орфографічні помилки, доповнює курсову роботу новими положеннями, у разі необхідності використовує додаткові матеріали правозастосовчої практики, уточнює чи змінює свою позицію щодо спірних проблем тощо. Після цього за погодженням з керівником здобувач вищої освіти може передати йому для ознайомлення другий (повторний) варіант своєї курсової роботи або лише тих її частин (фрагментів), до яких були зроблені найбільш істотні зауваження.

Результатом цієї роботи має бути остаточний варіант курсової роботи, погоджений з керівником і оформлений відповідно до встановлених вимог. Він подається на кафедру і реєструється в журналі.

2 ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

2.1 Порядок вибору теми курсової роботи

Виконання курсової роботи розпочинається з вибору здобувачем вищої освіти теми.

Обрання теми курсової роботи здійснюється із переліку розроблених та рекомендованих кафедрою кримінального права та правосуддя варіантів на власний розсуд. Одна й та тема не може бути обрана двома здобувачами вищої освіти з однієї академічної групи.

Здобувач вищої освіти має право запропонувати самостійно сформульовану тему курсової роботи, виходячи з інтересів науково-практичного характеру та можливостей пошуку необхідної інформації. Запропонована тема повинна мати спрямованість, що відповідає дисципліні «Судові та правоохоронні органи», та бути узгодженою кафедрою кримінального права та правосуддя.

Тема курсової роботи обирається здобувачем вищої освіти та узгоджується з керівником протягом перших 20 днів навчання в тому семестрі, в якому запланована курсова робота.

2.2 Рекомендовані теми курсових робіт

1. Міжнародно-правові стандарти у здійсненні правоохоронної діяльності.
2. Ознаки та система правоохоронних органів України.
3. Принцип верховенства права у діяльності судових та правоохоронних органів України.
4. Роль та повноваження Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у здійсненні правоохоронної діяльності.
5. Правові аспекти використання державної та інших мов у судочинстві України.
6. Реформування судової системи України.
7. Реформування системи та компетенції третейських судів в Україні.
8. Поняття, види та форми конституційного контролю.
9. Принципи конституційного судочинства.
10. Правова природа, роль та обов'язковість актів Конституційного суду України.
11. Реалії та проблемні питання участі присяжних у здійсненні правосуддя в Україні.
12. Форми участі народу та його компетенція у здійсненні правосуддя в зарубіжних країнах.
13. Порядок притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності в Україні.
14. Правовий статус Вищої ради правосуддя.
15. Правовий статус Вищої кваліфікаційної комісії суддів України
16. Принцип недоторканості суддів в Україні та зарубіжних країнах: порівняльно-правовий аналіз реалій та перспектив реформування.

17. Історія виникнення та етапи розвитку прокуратури в Україні: з Київської Русі до проголошення незалежності України.
18. Історія виникнення та етапи розвитку прокуратури у світі.
19. Розвиток прокуратури в роки незалежності України.
20. Стан та перспективи реформування інституту прокуратури в Україні.
21. Система та повноваження органів прокуратури.
22. Пріоритетні напрями діяльності органів прокуратури в умовах розбудови правової держави України.
23. Статус прокурора та гарантії його незалежності.
24. Конституційні напрями діяльності прокуратури України.
25. Представництво прокуратурою інтересів громадян або держави в суді.
26. Міжнародно-правове співробітництво з компетентними органами іноземних держав у сфері кримінального судочинства.
27. Національне Центральне бюро Інтерполу в Україні: правовий статус.
28. Міжнародні стандарти незалежності суддів.
29. Правовий статус поліції в Україні.
30. Правовий статус Конституційного Суду в Україні.
31. Демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією та правоохоронними органами України.
32. Міжнародно-правові принципи побудови судової системи держави.
33. Проблеми дотримання основних прав і свобод людини в діяльності правоохоронних органів спеціального призначення.
34. Нагляд прокурора за досудовим розслідуванням: реалії та перспективи реформування.
35. Органи, уповноважені здійснювати оперативно-розшукову діяльність в Україні, та їх повноваження.
36. Порядок здійснення оперативно-розшукової діяльності в Україні.
37. Нагляд прокурора за дотриманням прав людини при проведенні оперативно-розшукової діяльності.
38. Правові основи здійснення детективної діяльності в Україні.
39. Поняття, зміст та межі адвокатської таємниці.
40. Процесуальні форми участі та особливості підтвердження повноважень адвоката у кримінальному процесі України.
41. Процесуальні форми участі та особливості підтвердження повноважень адвоката у цивільному судочинстві України.
42. Процесуальні форми участі та особливості підтвердження повноважень адвоката у адміністративному судочинстві України.
43. Зміст, реалізація конституційного принципу (права) вільного вибору захисника своїх прав та перспективи його реформування.
44. Участь адвоката у конституційному судочинстві України.
45. Процесуальні форми участі та особливості підтвердження повноважень адвоката у справах про адміністративні правопорушення.
46. Апеляційні суди в Україні.
47. Вищі спеціалізовані суди в Україні.

48. Правовий статус Державної податкової служби України.
49. Правовий статус Державної митної служби України.
50. Європейський суд з прав людини як орган захисту прав українських громадян.
51. Право на звернення та юрисдикція Європейського суду з прав людини.
52. Правозахисна діяльність Організації Об'єднаних Націй.
53. Правозахисна діяльність під егідою Ради Європи.
54. Правозахисні утворення під егідою Співдружності незалежних держав.
55. Правовий статус Державної судової адміністрації України.
56. Правовий статус та організація діяльності Служби безпеки України.
57. Правовий статус Національного антикорупційного бюро.
58. Правовий статус Державного бюро розслідувань.
59. Принцип презумпції невинуватості – принцип правосуддя в Україні.
60. Верховний Суд України.
61. Організаційне забезпечення діяльності судів.
62. Національна школа суддів України
63. Судова система Федеративної Республіки Німеччина.
64. Участь представників громадськості у здійсненні правосуддя.
65. Судова система у Великобританії
66. Судова система у Франції.
67. Судова система у Сполучених Штатах Америки.
68. Місцеві суди в Україні.
69. Органи суддівського самоврядування в Україні.
70. Правовий статус суддів в Україні.
71. Державна судова адміністрація України як орган організаційного забезпечення діяльності судової системи.
72. Правовий статус Спеціалізованої антикорупційної прокуратури в Україні.
73. Статус, структура і завдання Національної школи суддів України.
74. Правовий статус Військової служби правопорядку у Збройних Силах України
75. Історія становлення і розвитку Інтерполу.
76. Правові й організаційно-тактичні основи взаємодії правоохоронних органів каналами Інтерполу

3 ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1 Форма виконання курсової роботи

Основні технічні вимоги до курсової роботи:

1) Курсова робота виконується на стандартних листках паперу (А4 - 210 мм х 297 мм) з розміщенням тексту лише на одному боці аркуша.

2) При виконанні курсової роботи мають бути дотримані відповідні технічні вимоги щодо розміщення тексту (вступ, кожний новий розділ, висновки та список використаних джерел розпочинається з нової сторінки, параграфи допускається продовжувати на тій же сторінці), а також мають бути виконані встановлені правила щодо посилань на джерела.

3) Основний текст роботи друкується шляхом використання 14 шрифту (Times New Roman) із застосуванням інтервалу 1,5.

4) Текст курсової роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – не менше 30 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм.

5) У разі помилки, описок і графічних неточностей, які виявилися в процесі написання, необхідно замінити сторінки. Іноді (як виняток) допускається зафарбування помилки білою фарбою і нанесення на тому ж місці або між рядками виправленого тексту.

6) Заголовки структурних частин письмової роботи “ЗМІСТ”, “ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” друкують великими літерами, обираючи команду “по центру”. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу (крапка в кінці заголовка не ставиться).

7) Номер розділу ставлять після слова “РОЗДІЛ” арабськими цифрами, після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: “2.3.” (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

8) Текст може доповнюватися ілюстративним матеріалом у вигляді графіків, діаграм, схем тощо. Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти, діаграми) і таблиці необхідно розмішувати безпосередньо за текстом, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Якщо ілюстрації і таблиці розміщені на окремих сторінках, ці сторінки нумерують за загальною нумерацією сторінок. Таблицю чи ілюстрацію на аркуші формату, більшого за А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або в додатках.

Зміст ілюстрацій має допомагати кращому розкриттю, теми, наочно ілюструвати думки автора, і тому в тексті на кожну з них має бути посилання з коментарем.

Підпис під ілюстрацією зазвичай має такі основні елементи: найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом “Рис. ”; порядковий номер ілюстрації, який вказується без знака номера арабськими цифрами; тематичний

заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного; експлікацію – пояснення деталей сюжету, позначених на ілюстрації цифрами тощо.

Нумераційний заголовок (Рис. 1., Рис. 2.) розміщують під графіком (схемою) поряд із тематичним заголовком. Тематичний заголовок ілюстрації розміщують після нумераційного. За необхідності далі наводять пояснювальні дані (експлікацію).

9) Сторінки курсової роботи мають бути пронумеровані (у правому верхньому кутку. Розпочинати нумерацію слід із змісту, хоча титульна сторінка вважається першою сторінкою курсової роботи).

10) У кінці роботи, після списку використаних джерел, здобувач вищої освіти повинен поставити дату її фактичного завершення і власноручний підпис.

11) Крім обов'язкових елементів курсова робота може включати додатки - витяги з нормативних актів, копії процесуальних та інших документів, зразки анкет, за якими проводилось узагальнення юридичної практики, дані соціологічних досліджень, таблиці, схеми тощо. Додатки оформляються аналогічно представленим додаткам у відповідних методичних рекомендаціях.

12) Для підтвердження власних аргументів посилання на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити *цитати*. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги щодо цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз “так званий”;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело).

3.2 Керівництво курсовою роботою

Керівництво курсовою роботою здійснюється з метою надання здобувачу вищої освіти необхідної допомоги в процесі її написання, а також здійснення контролю за дотриманням тих вимог, які ставляться до курсової роботи у вузі. Основними

формами керівництва курсовою роботою є:

- попередні консультації;
- погодження плану курсової роботи і визначення індивідуального завдання;
- поточні консультації;
- перевірка курсової роботи;
- написання відгуку (рецензії) на курсову роботу;
- консультація щодо захисту курсової роботи.

Попередні консультації. Попередні консультації, зокрема включають:

- загальну консультацію з поясненням основних вимог до курсової роботи (форма виконання, обсяг, терміни написання, особливості змісту окремих розділів тощо);

- поради щодо бібліографії (необхідний обсяг нормативного матеріалу, основні монографічні роботи з теми, останні публікації в періодиці, зарубіжні джерела, методика складання списку літератури тощо);

- рекомендації щодо використання в курсовій роботі матеріалів юридичної практики (перш за все неопублікованої) та інших матеріалів ілюстративного характеру.

У результаті попередніх консультацій здобувач вищої освіти має одержати чіткі і конкретні орієнтири того, що являє собою курсова робота і що він має зробити на початковому етапі її написання.

Погодження плану курсової роботи і визначення індивідуального завдання. Як правило, ця форма керівництва курсовою роботою передбачає:

- рекомендації здобувачу вищої освіти щодо опрацювання тих джерел, які необхідні для складання плану курсової роботи;

- ознайомлення з планом курсової роботи, запропонованим здобувачем вищої освіти;

- оцінка запропонованого плану; якщо потрібно - формулювання зауважень і пропозицій щодо плану та їх обговорення зі здобувачем вищої освіти.

У результаті на цьому етапі повинен бути вироблений і узгоджений основний варіант (кілька варіантів) плану курсової роботи, а також, керуючись планом роботи, керівник дає здобувачу вищої освіти індивідуальне завдання.

Поточні консультації. Поточні консультації проводяться під час звернення здобувача вищої освіти до наукового керівника і можуть стосуватися:

- а) узагальнення юридичної, перш за все правозастосовчої практики, та опрацювання інших матеріалів (розроблення анкет, їх заповнення, методика узагальнення, робота з архівними матеріалами тощо);

- б) використання практичних матеріалів у курсовій роботі (наведення витягів з процесуальних документів, статистичних даних, окремих положень з узагальнень правозастосовчої практики тощо);

- в) уточнення позиції здобувача вищої освіти щодо окремих спірних питань, які розглядаються в курсовій роботі;

- г) формулювання пропозицій щодо вдосконалення законодавства та юридичної практики, інших рекомендацій практичного характеру.

У результаті поточних консультацій здобувач вищої освіти має одержати від керівника конкретну допомогу у вирішенні тих питань, які виникають у нього в процесі створення першого варіанта курсової роботи.

Перевірка курсової роботи. Перевірка курсової роботи починається з перевірки її першого варіанта, підготовленого здобувачем вищої освіти. За домовленістю між

керівником і здобувачем вищої освіти це може бути поетапна перевірка окремих розділів (глав) курсової роботи, що здійснюється у ході її написання, або перевірка першого варіанту курсової роботи в цілому.

Ознайомлюючись з текстом відповідного розділу (глави), керівник формулює конкретні зауваження та інші міркування на полях чи на окремому листку. Він дає загальну оцінку всього розділу, в якій, зокрема вказує:

- наскільки представлений варіант відповідає вимогам, встановленим до написання курсової роботи;
- зауваження, які на думку керівника обов'язково повинні враховуватися здобувачем вищої освіти при доопрацюванні;
- зауваження та рекомендації, які бажано врахувати для підвищення рівня якості курсової роботи.

Після доопрацювання здобувач вищої освіти повторно подає керівникові, як правило, лише ті частини курсової роботи, яких безпосередньо стосувались зауваження та рекомендації. Керівник, якщо потрібно, формулює нові зауваження та рекомендації.

Якщо здобувач вищої освіти відмовляється враховувати зауваження чи рекомендації керівника курсової роботи, останній попереджає здобувача вищої освіти про те, які наслідки, на його думку, це матиме - негативний відгук, зниження оцінки курсової роботи під час її захисту, можливий недопуск до захисту взагалі тощо.

Результатом перевірки керівником одного чи кількох варіантів курсової роботи мають бути зроблені конкретні висновки щодо відповідності представленого варіанта тим вимогам, які ставляться до курсової роботи в вузі.

Написання відгуку на курсову роботу. Після подання здобувачем вищої освіти остаточного варіанта курсової роботи керівник пише офіційний відгук на нього. Зміст такого відгуку залежить від конкретних висновків, які керівник зробив після перевірки остаточного варіанта курсової роботи.

Якщо поданий варіант, на думку керівника, повністю відповідає вимогам, що ставляться до курсової роботи у вузі, керівник у загальній формі відзначає це у відгуку і робить висновок про можливість допуску його до захисту.

Якщо поданий варіант, на думку керівника, в основному відповідає вимогам, що ставляться до курсової роботи у вузі, він відзначає це у відгуку. Одночасно керівник може навести конкретні недоліки поданого варіанта роботи, а також вказати, які його зауваження не були враховані здобувачем вищої освіти. У кінці відгуку він робить висновок про можливість допуску поданого варіанта роботи до захисту.

У випадку, коли поданий варіант, на думку керівника, в цілому не відповідає вимогам, що ставляться до курсової роботи у вузі, він відзначає це у відгуку. Одночасно керівник зобов'язаний навести найбільш істотні недоліки поданого варіанта, а також вказати, які його зауваження не були враховані здобувачем вищої освіти. У кінці відгуку він робить висновок про неможливість допуску поданого варіанта курсової роботи до захисту.

3.3 Захист курсової роботи

Такий захист відбувається за участю керівника курсовою роботою та асистента і проходить за певною процедурою. Вона передбачає:

- виступ здобувача вищої освіти;
- виступ рецензента;
- запитання рецензента та присутніх до студента та його відповіді;
- відповіді студента на зауваження рецензента та інших осіб;
- оцінка курсової роботи з урахуванням її захисту.

Виступ студента. Здобувача вищої освіти готує тези свого виступу чи повний його текст, як правило, заздалегідь. Термін виступу встановлюється в межах 7-10 хвилин. Текст виступу включає:

- обґрунтування студентом актуальності обраної ним теми курсової роботи;
- визначення предмета та меж дослідження;
- висвітлення найбільш важливих теоретичних і практичних проблем з теми роботи, визначення власної позиції щодо спірних питань;
- конкретні висновки, пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення законодавства, поліпшення юридичної практики, подальших наукових досліджень з теми курсової роботи тощо.

Текст курсової роботи та виступ студента є підставою для попередніх висновків щодо оцінки курсової роботи, сумлінності та самостійності студента в роботі над обраною темою дослідження.

Запитання і відповіді. Після виступу здобувача вищої освіти повинен відповісти на запитання, які можуть бути поставлені йому присутніми. Ставити запитання мають всі присутні на захисті курсової роботи особи. Запитання повинні стосуватися змісту чи форми курсової роботи, а також окремих положень, сформульованих здобувачем вищої освіти під час його виступу.

Відповіді на запитання мають бути короткими, аргументованими і конкретними. Вони повинні показати рівень загальної юридичної грамотності та рівень його підготовки за обраною темою дослідження.

Термін здачі та рецензування курсової роботи. Термін подання підготовленої і належним чином оформленої курсової роботи на кафедру для рецензування визначається з урахуванням навчального плану відповідної форми навчання та особливостей його виконання в поточному навчальному році.

4 КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота вважається захищеною, якщо:

- студент володіє теоретичними знаннями щодо термінів і понять, положень відповідної нормативної бази, методики розрахунків
- студент зміг пояснити всі наведені в роботі дані та обґрунтувати розрахунки і результати запропонованих заходів.

Розподіл балів за результатами виконання та захисту курсової роботи за шкалою ECTS наведено в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1 – Розподіл балів за результатами та захисту КР

Критерії оцінки виконання та захисту курсової роботи	Розподіл балів за розділами КР			Усього балів за ECTS
	теоретичний	розрахунковий	проектний	
1	2	3	4	5
Правильність підбору матеріалу	0... 10	0... 10	0... 10	0... 30
Правильність оформлення та виконання розрахунків	0... 10	0... 10	0... 10	0... 40
Володіння матеріалом на захисті	0... 10	0... 20	0... 10	0... 10
Усього балів	0... 30	0... 40	0... 30	0... 100

Співвідношення сформованої шкали оцінювання написання та захисту курсової роботи зі шкалою ECTS та існуючою в Україні 5-бальною шкалою оцінки наведено в таблиці 4.2:

Таблиця 4.2 – Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів за шкалою ECTS	Оцінка за шкалою ECTS
5 – „відмінно”	100 - 90	A
4 – „добре”	89 - 82	B
4 – „добре”	81 - 75	C
3 – „задовільно”	74 - 66	D
3 – „задовільно”	65 - 60	E
2 – „незадовільно”	59 - 0	FX

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Конституція України 1996 року із змінами і доповненнями, внесеними законами України від 08.12.2004р., від 01.02.2011р, від 19.09.2013р. Режим доступу:<http://portal.rada.gov.ua/news/Novyny/Povidomlennya/87945.html>.

2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. – К., 1992. – С.18-24.

3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року // Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. – К., 1992. – С. 36-62.

4. Європейська конвенція з прав людини (Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 року) // Права людини і професійні стандарти для юристів в документах міжнародних організацій. – Амстердам – Київ, 1996. – С. 12-17.

5. Концепція реформування кримінальної юстиції України: Затв. Указом Президента України від 8 квітня 2008 р. № 311/2008 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 27. – Ст. 838.

6. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 року // Урядовий кур'єр. – 05.09.2012. – № 159.

7. Про затвердження стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному процесі: Наказ Міністерства юстиції України № 337/25114 від 26 лютого 2014р.

8. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02 червня 2011 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 51. – Ст. 577.

9. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 15 січня 1998 р. // Відомості Верховної Ради, 2017, № 7-8, ст.50.

10. Про військову службу правопорядку у Збройних Силах України: Закон України від 7 березня 2002 року // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – №32. – Ст. 225.

11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань удосконалення діяльності прокуратури: Закон України від 21 грудня 2016 року // Урядовий кур'єр № 184 від 10.10.2012.

12. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23 грудня 1993 року // Голос України. – 1994. – 2 березня.

13. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 16. – Ст. 93.

14. Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України: Наказ МВС України № 403 від 18 вересня 1991 р. – К., 1991.

15. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 р. // Голос України. – 1994. – 2 березня.

16. Про заходи щодо виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 25.03.1993 № 220 “Про національне центральне бюро Інтерполу”: Наказ МВС України від 7 квітня 1993 року № 194.

17. Про звернення громадян: Закон України від 02 жовтня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. № 47. – Ст. 256.
18. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 р. // Відомості Верховної Ради України, 2017, № 35, ст.376.
19. Про концепцію судово-правової реформи в Україні: Постанова Верховної Ради України від 28 квітня 1992 р. // Голос України. – 1992. – 12 серпня.
20. Про координаційний комітет з питань боротьби зі злочинністю: Указ Президента України від 18 червня 1993р. // Голос України. – 1993. – 22 червня.
21. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379.
22. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 22. – Ст.303.
23. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24 січня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 6. – Ст. 35.
24. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 року // Голос України. – 1993. – 6 серпня.
25. Про попереднє ув'язнення: Закон України від 30 червня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 35. □ Ст. 360.
26. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – №2-3. – Ст. 12.
27. Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» щодо утворення військових прокуратур: Закон України від 14 серпня 2014 р. // Голос України. – 23.08.2014. – №161.
28. Про Раду національної безпеки: Закон України від 5 березня 1998 р. // Офіційний вісник України. – 1998. – № 13. – С. 18.
29. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 382.
30. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 28. – Ст. 232.
31. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07 липня 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 41-45. – Ст. 529.
32. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. із змінами на 22.08.2014 р. № 4651-VI // Голос України від 19.05.2012 р. № 90-91.
33. Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні. Затв. Указом Президента України від 10 червня 1993 р. // Голос України. – 1993. – 26 червня.
34. Порядок оплати послуг адвокатів, які надають вторинну правову допомогу особам, затриманим в адміністративному або кримінально-процесуальному порядку, а також у кримінальних справах, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2012р. № 305.
35. Положення про класні чини працівників прокуратури України: Затв. Постановою Верховної Ради України від 6 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 4. – Ст.14.

36. Положення про Міністерство внутрішніх справ України. Затверджено Указом президента України від 06.04.2011 р. № 338 // Урядовий кур'єр. – 2011. – 16 квітня.

37. Положення про Національне центральне бюро Інтерполу: Затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.1993 № 220 // Зібрання Постанов уряду України. – 1994. – № 2. – Ст. 25.

38. Про реєстрацію адвокатського об'єднання: Наказ Міністерства юстиції України №1782/5 від 01.07.2011р. .

39. Постанова Кабінету міністрів України № 305 від 18.04.2012: Питання оплати послуг адвокатів, які надають вторинну правову допомогу особам, затриманим в адміністративному або кримінально-процесуальному порядку, а також у кримінальних справах // Урядовий кур'єр № 90 від 23.05.2012.

40. Постанова Кабінету міністрів України № 504 від 06.06.2012: Про утворення Координаційного центру з надання правової допомоги та ліквідацію Центру правової реформи і законопроектних робіт при Міністерстві юстиції // Урядовий кур'єр № 93 від 25.07.2012.

41. Постанова Кабінету міністрів України № 8 від 11.01.2012: Про затвердження Порядку і умов укладення контрактів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі та договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі // Урядовий кур'єр № 15 від 26.01.2012.

42. Постанова Кабінету міністрів України № 915 від 10.10.2012: Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1362 “Про затвердження Порядку і умов проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги” // Урядовий кур'єр № 186 від 12.10.2012.

43. Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах / упоряд. В.В. Рожнова, А.С. Сизоненко, Л.Д. Удалова. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2011. – 456 с.

44. Правила адвокатської етики, затвержені Установчим Зїздом адвокатів України 17.11.2012 р.

45. Про затвердження Інструкції з організації обліку та руху кримінальних проваджень: Наказ МВС України від 06 серпня 2012 року № 681.

46. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень: Наказ МВС України від 23 серпня 2012 р. № 700.

47. Інструкція з організації діяльності органів досудового розслідування МВС України: Наказ МВС України від 23 серпня 2012 р. № 658.

48. Положення про порядок застосування електронних засобів контролю: Наказ МВС України від 09 серпня 2012 р. № 696.

49. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань: Наказ Генеральної прокуратури України від 17 серпня 2012 р. № 69.

Додаткова література

50. Адвокати й адвокатські об'єднання в Україні: Довідник / Спілка адвокатів України; Академія адвокатури України / В.В.Медведчук (голова ред.кол.), К.В. Гутаріна (упоряд.). – К.: Редакція журналу “Адвокат”, 2009. – 459 с.
51. Адвокатура України: правове регулювання і судова практика: Практик. посіб. для адвоката / Вища кваліфікаційна комісія адвокатури при Кабінеті Міністрів України / С.Ф.Сафулько (ред.), Т.Г.Захарченко (упоряд.), О.Д.Святоцький (ред.) – К. : Видавничий Дім “Ін Юре”, 2010. – 768 с.
52. Адміністративна юстиція України: проблеми теорії і практики. Настільна книга судді. За заг. ред. О.М. Пасенюка. – К., 2007. – 608 с.
53. Азаров Ю.І., Заїка С.О., Фатхутдінов В.Г. Кримінально-процесуальне право України: Навчальний посібник – К.: КУТЕП, 2008. – 430 с.
54. Бандурка О.М. Інтерпол: Міжнародна організація кримінальної поліції: Наук.-практ. посібник / Національний ун-т внутрішніх справ – Х. : Основа, 2003. – 323 с.
55. Берназ В.Д., Смоков С.М. Рішення слідчого (криміналістичний, процесуальний та психологічний аспекти): Монографія. – Одеса: ОЮІ НУВС, 2005. – 151 с.
56. Бондаренко І. Правоохоронна діяльність та правоохоронні органи: поняття й ознаки // Право України. – 2003. – №4. – С. 18-21.
57. Бондаренко І. Правоохоронні органи в Україні та їх функції // Право України. – 2005. – № 7. – С. 53-57.
58. Будаков М.О. Організаційно-правові засади діяльності спеціальних служб держав НАТО / СБУ. Науковий координаційний центр Національна академія. – К. : Видавництво АН СБ України, 2004. – 188 с.
59. Скомороха В. Деякі питання вдосконалення організації та діяльності Конституційного Суду України // Вісник Конституційного суду України. – 2010. – № 5. – С. 111-116.
60. Кампо В., Савчин М.. Легітимність рішень конституційних судів у контексті доктрини верховенства права: компаративний та праксеологічний аспекти // Вісник Конституційного суду України. – 2010. – № 5. – С. 99-110.
61. Вакуленко Т. Право на захист відповідно до ст. 6 Конвенції про захист прав та основних свобод людини // Право України. – 2004. – № 2. – С. 38-43.
62. Венедиктов В.С., Іншин М.І. Статус працівників органів внутрішніх справ України як державних службовців: Наук.-практ. посіб. / Національний ун-т внутрішніх справ – Х.: Видавництво НУВС, 2003. – 187 с.
63. Віденко М. Місце і роль прокуратури в системі органів влади // Прокуратура, людина, держава. – 2005. – № 7. – С. 15-20.
64. Вчинення нотаріальних дій (довідкові матеріали): (Практ. посіб.) / (Авт. – упоряд.: О.В. Запісочний та ін.). – К.: Асоц. нотаріусів Київ. обл. КП “Інюрсервіс”, 2000. – 83 с.
65. Головань І. Деякі проблеми виконання рішень Конституційного Суду України // Вісник Конституційного суду України. – 2010. – № 6. – С. 132-137.

66. Грицаєнко Л. Роль та місце прокурорської влади у системі державних органів // Прокуратура, людина, держава. – 2005. – № 5. – С. 43-47.
67. Грохольський В.Л. Організаційно-правові засади управління спеціальними підрозділами МВС України по боротьбі з організованою злочинністю / Національний ун-т внутрішніх справ / О.М. Бандурка (заг.ред.). – Х.: Видавництво Національного університету внутрішніх справ, 2003. – 307 с.
68. Грошевой Ю.М., Вапнярчук В.В., Капліна О.В., Шило О.Г. Досудове розслідування кримінальних справ / За заг. ред. Ю.М. Грошевого Навчально-практичний посібник. – Харків: Видавництво „ФІНН”, 2009. – 328 с.
69. Гультай М. До питання про необхідність впровадження конституційної скарги в Україні // Вісник Конституційного суду України. – 2010. – № 6. – С.114-125.
70. Джабаров С. Принципи організації та діяльності органів прокуратури // Вісник прокуратури. – 2006. – № 3. – С. 69-77.
71. Захаров Д.О. Правова природа та система рішень апеляційного суду у кримінальному судочинстві: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. (12.00.09) Національна юридична академія ім. Я. Мудрого. – Харків. – 2006. – 20 с.
72. Зейкан Я.П. Захист у кримінальній справі: Наук. – практ. посіб. – К.: Вища шк., 2002. – 271 с.
73. Каркач П.М. Державне обвинувачення в суді: конституційна функція прокуратури: Навчально-методичний посібник. – Х.: 2007. – 208 с.
74. Кодекс судейської етики: Проект // Рос. юстиція. – 2004. – № 3. – С. 74-79.
75. Козьяков І.М., Лісова Н.В. Прокурор в апеляційному провадженні у кримінальних справах: Навч. Посібник. – К.: Алерта, 2010 – 148 с.
76. Костюченко О. Ю Апеляційне оскарження судових рішень у кримінальному процесі України: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. (12.00.09), Академія адвокатури України. – К. – 2005. – 18 с.
77. Курочка Н.И., Каркач П.М. Прокурорський нагляд в Україні. – Луганськ, 2009. – 236 с.
78. Логінова С. Адвокатська таємниця через призму судово-правової реформи // Право України. – 2002. – № 2. – С. 94-97.
79. Лужковська В. Застосування судами України при здійсненні правосуддя ст. 6 Конвенції про захист прав і основних свобод людини // Право України. – 2004. – № 8. – С. 30-33.
80. Савчин М. Конституційні цінності та конституційна юриспруденція в Україні // Вісник Конституційного суду України. – 2010. – № 1. – С.112-122.
81. Михайленко О.Р. Прокуратура України: Підручник. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 287 с.
82. Мірошніков І.Ю Судове слідство в апеляційній інстанції: Монографія. – Харків, Право. – 2007. – 156 с.
83. Мічурін Є.О. Правочини. Зразки нотаріальних документів: Навчально-практичний посібник: Коментар цивільного законодавства, нові види договорів, зразки нотаріальних документів, коментар до окремих зразків документів – Х.: Еспада, 2010. – 464 с.

84. Молдован В.В. Судоустрій: Україна, Велика Британія, Російська Федерація, США, ФРН, Франція. Судові органи ООН: Навч. посібник / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : Кондор, 2009. – 256 с.
85. Організація судових та правоохоронних органів: Підручник для студентів юрид. спец. вищ. навч. закладів / І.Є. Марочкін, Н.В. Сібільова, В.П. Тихий та ін.; За ред. І.Є. Марочкіна, Н.В. Сібільової. – Х.: Право, 2013. – 448 с.
86. Попович Є. Становлення та розвиток органів прокуратури // Прокуратура, людина, держава. – 2005. – № 6. – С. 105-111.
87. Поповченко О.І. Захист і реалізація процесуальних прав нотаріуса (процесуальні, криміналістичні та психологічні аспекти). – Харків: ЛЛС, 2007. – 184 с.
88. Радецький Б. Міжнародне поліцейське співробітництво: Україна в Інтерполі // Міліція України. – 1998. – № 2. – С.4-5.
89. Святоцька В. Адаптація законодавства України про адвокатуру до європейських стандартів: деякі питання // Право України. – 2005. – № 10. – С. 87-89.
90. Святоцький О.Д., Медведчук В.В. Адвокатура: Історія і сучасність. – К.: Ін Юре, 1997. – 236 с.
91. Сліпченко В.І. Апеляційне провадження в системі кримінально-процесуальних стадій: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. (12.00.09) КНУВС – К. – 2007. – 17 с.
92. Стрижак А. Конституційний Суд України як інститут забезпечення та захисту конституційної законності // Вісник Конституційного суду України. – 2010. – № 1. – С.101-111.
93. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Підручник / О.С. Захаров, В.С. Ковальський, В.С. Лукомський та ін.; Відп. ред. В. Маляренко. – 3-є вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 352 с.
94. Тимченко С.М. Судові і правоохоронні органи України: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 354 с.
95. Удалова Л.Д., Рогатинська Н.З. Кримінальний процес України в питаннях і відповідях: Навч. посіб. – К., 2011. – 153 с.
96. Узагальнення Верховного Суду України судової практики в кримінальних справах / упоряд. В.В. Рожнова, А.С. Сизоненко, Л.Д.Удалова. – К.: Паливода А.В., 2011. – 180 с.
97. Фурса С.Я. Предмет і методи науки про нотаріат // Підприємництво, госп-во і право. – 2009. – № 5. – С. 6-10.
98. Фурса С.Я., Драгнєвіч Л.Ю., Фурса Є.І. Настільна книга нотаріуса: Сімейні відносини в нотаріальному процесі. – К.: Видавничий дім “Ін Юре”, 2009. – 351 с.
99. Цимбал П.В. Міжнародна організація кримінальної поліції – Інтерпол та участь в ній України: Лекція. – Ірпінь, 1998. – 35 с.
100. Черниш В. Незалежний нотаріат – необхідна умова становлення громадянського суспільства // Право України. – 2000. – № 9. – С. 4-9.
101. Шаптала Н. Особливості національного конституціоналізму в питаннях захисту Конституційним Судом України прав і свобод громадян // Вісник Конституційного суду України. – 2010. – № 6. – С. 125-132.

102. Юзікова Н.С. Судові та правоохоронні органи України: Навчальний посібник. – 4-е вид., перероб. і доп. – К.: Істина, 2010. – 275 с.

103. Ясінська Л. Виникнення та розвиток інституту нотаріату // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні. – Львів, 2009. – С. 113-114.

Інформаційні ресурси

<http://www.president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України.

<http://www.portalt.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

<http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.

<http://www.mvs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України.

<http://www.court.gov.ua/vscourt> – офіційний веб-сайт портал судової влади в Україні.

<http://www.scourt.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховного Суду України.

<http://www.sc.gov.ua> – офіційний веб-сайт Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ.

<http://www.sbu.gov.ua> – офіційний веб-сайт СБУ.

<http://www.gp.gov.ua> – офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України.

<http://www.minjust.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.

<http://www.revestr.court.gov.ua> – офіційний веб-сайт реєстр судових рішень в Україні.

<http://www.police.ua> – форум працівників МВС України.

<http://www.vkka.gov.ua> – офіційний сайт Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури.

<http://www.nbuv.gov.ua> – національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.

<http://www.catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України.

<http://www.pravoznavec.com.ua> – Електронна бібліотека юридичної літератури «Правознавець».

<http://www.icpo.centrima.gov.ua> – сайт Національного бюро Інтерполу в Україні.

ДОДАТКИ

Додаток А. - Зразок титульного аркушу курсової роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
 ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА І СОЦІАЛЬНИХ
 ТЕХНОЛОГІЙ
 ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра кримінального права та правосуддя

Петрова Ірина Іванівна

Курсова робота

з предмета: «Судові та правоохоронні органи»

на тему: «Принцип законності, як засада судочинства»

Курс Ш Група ПР – 133

Науковий керівник:

к.ю.н., доцент, професор кафедри

Берднік І.В.

<p>Робота подана на кафедру « ____ » _____ 20__ р.</p>	<p>Робота допущена до захисту _____ науковий керівник « ____ » _____ 20__ р.</p>	<p>Робота захищена з оцінкою _____ « ____ » _____ 20__ р. _____ Голова комісії _____ Член комісії</p>
---	---	--

Чернігів 2019

Додаток Б. - Зразок оформлення змісту курсової роботи (ця сторінка розміщується після титульної)

ЗМІСТ

ЗМІСТ ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	3
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЄДНОСТІ СУДОВОЇ ЮРИСДИКЦІЇ	10
1.1. Вчення про судове право як базис судового процесу	10
1.2. Єдність судового процесу як основа єдності судової юрисдикції	15
1.3. Єдність судової юрисдикції та її вплив на організацію і діяльність вищих спеціалізованих судів України	22
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ 2 ПРАВОВИЙ СТАТУС ВИЩИХ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СУДІВ В УКРАЇНІ	26
2.1. Становлення і розвиток законодавства про вищі спеціалізовані суди.....	26
2.2. Загальнотеоретичне розуміння природи і змісту правового статусу вищого спеціалізованого суду як державного органу	30
2.3. Роль і місце вищих спеціалізованих судів України у системі судової влади	35
Висновки до розділу 2	38
ВИСНОВКИ.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	41